

برگزاری سمینار

“مردم سالاری و جمهوری

لائیک در ایران”

در پاریس

طی روزهای ۵ و ۶ ژوئیه (۱۴ و ۱۵ تیر) گذشته، سمیناری با عنوان “مردم سالاری و جمهوری لائیک در ایران” با شرکت نزدیک به ۱۵۰ نفر از روشنفکران، فعالان سیاسی و دیگر علاقه‌مندان ایرانی، در پاریس برگزار شد. این گردهمایی که به همت جمعی از امضاکنندگان بیانیه “جمهوری اسلامی، جمهوری لائیک و جایگاه ما” در سه خرداد ۱۳۸۰، ترتیب یافته بود، در سه محور “معنای مشخص جمهوری لائیک در ایران”، “سرنوشت اصلاحات در ایران” و “گامهای مشترک آینده” به ارائه سخنرانی و بحث و گفتگو پیرامون مسائل سیاسی جامعه ما پرداخت و با استقبال قابل توجه غالب شرکت‌کنندگان روبرو شد (جهت اطلاع از متن بیانیه فوق، رجوع شود به “اتحاد کار” خرداد ۱۳۸۰).

در آغاز سمینار، شهرام قنبری، یکی از مسئولان برگزار کننده آن، گزارشی درباره تلاشهای انجام گرفته در پی صدور بیانیه مذکور و در جهت تشکیل، تعیین موضوعات و تدارک این سمینار ارائه کرد. با شروع نخستین محور مباحث گردهمایی که رضا اکرمی اداره جلسه آن را برعهده داشت، علی شاهنده (از چهره‌های نهضت ملی ایران) درباره “لائیسیتیه در جنبش و انقلاب مشروطیت ایران” سخنرانی کرد و سپس ناصر رحیم‌خانی فشرده‌ای از مقاله خود پیرامون “جمهوریخواهی در ایران و پیشینه آن” را با حضاران در میان گذاشت. آنگاه، عباس ولی (استاد دانشگاه) سخنرانی خود را با عنوان “جمهوری لائیک، حکومت دموکراتیک و مسئله ملی” را ارائه کرد و بعد هوشنگ کشاورز صدر و منصور فرهنگ در زمینه “موانع تاریخی و رفتاری دموکراسی در ایران” به ایراد سخن پرداختند، و پس از آن، سؤال و

بحث و گفتگو در مورد مطالب ارائه شده در این بخش صورت گرفت.

در بخش دوم سمینار، یعنی “بررسی اصلاحات در جمهوری اسلامی”، که اداره آن را مهناز متین به عهده داشت، شهلا شفیق مطالبی را درباره “دموکراسی، لائیسیتیه و آزادی زنان” بیان کرد و سپس مسعود فتحی به سخنرانی تحت عنوان “چشم‌انداز اصلاحات در جمهوری اسلامی” پرداخت. بعد، محمود باباعلی و ناصر مهاجر، که از جمله مسئولان تدارک این سمینار هم بودند، چکیده‌ای از مقاله مشترکشان درباره “از اصلاحات تا براندازی: تنگناها و چشم‌اندازها” را مطرح کردند که پس از آن هم، پیرامون نکات عنوان شده در این بخش، بحث و گفتگو شد.

صبح روز دوم سمینار به مسئله “گامهای مشترک آینده” اختصاص داشت که اداره جلسه آن به حمید نوذری واگذار شده بود. در ابتدای این جلسه، علی راسخ افشار (از اعضای قدیمی نهضت ملی ایران) سخنرانی درباره “اصلاحات و تعارض آن با حکومت دینی” مطرح کرد، و اقبال اقبالی (از کوشندگان جنبش چپ) هم در مورد “جمهوری ایران، آلترناتیو ما” سخن گفت. آنگاه حیدر تبریزی و اکبر سیف که در تدارک این سمینار هم شرکت داشتند، خلاصه‌ای از طرح خود زیر عنوان “برای گسترش جنبش دموکراتیک و لائیک در ایران” را که با مشارکت رضا اکرمی تهیه کرده بودند، ارائه دادند. پیش از پایان این بخش، شهرام قنبری هم فشرده‌ای از مطالبی را که توسط وی و محمود باباعلی و ناصر مهاجر، با عنوان “گامهای مشترک: چند ملاحظه و یک پیشنهاد” تهیه شده بود، مطرح کرد. جمیله ندائی هم نکاتی را درباره خواست‌های جنبش زنان ایران بیان کرد.

در میز گردی که در بخش پایانی این سمینار با مشارکت رضا اکرمی، اصغر ایزدی، محمود باباعلی، مهرداد درویش‌پور، علی راسخ افشار، مجید زربخش، محمدرضا شالگونی، مهران مصطفوی و رضا ناصحی برگزار شد و ناصر مهاجر اداره آن را بر عهده داشت، سخنرانان پیرامون مسائل سیاسی ایران و طرح‌ها و پیشنهادهایشان در مورد راه‌حل‌ها و برداشتن گام‌های مشترک،

صحبت کردند. در یک جمع‌بندی از بحث‌های این میز گرد که توسط اداره کننده آن انجام گرفته (و در گزارشی که هیأت تدارک سمینار و همکاران، در ۲۹ ژوئیه ارائه کرده، درج شده) آمده است که “۱- همه شرکت‌کنندگان در میز گرد بر ضرورت ادامه حرکت این طیف از جمهوریخواهان لائیک، دموکرات و مستقل پامی‌فشارند. ۲- شماری برآنند که حرکت این طیف از راه ایجاد محافل محلی جمهوریخواهان لائیک می‌گذرد که باید بحث‌های این سمینار را تداوم و تعمیق ببخشند و در جهت برپایی کنگره موسس جمهوریخواهان لائیک تلاش نمایند. ۳- شمار بیشتری بر این باورند که این سمینار باید هیأتی را مسئول هماهنگ کردن فعالیت‌های آن طیف از جمهوریخواهان لائیک و دموکرات کند که نه خواستار دخالت نظامی آمریکا در ایران هستند، نه همکاری با سلطنت‌طلبان، و نه هماهنگ کردن حرکت خود با هیچ یک از جناح‌های اصلاح طلب حکومتی. ۴- درباره ترکیب هیأت هم دو گرایش به چشم می‌خورد: یک گرایش بر ترکیب افراد مستقل و تشکل‌ها تأکید دارد و گرایش دیگر بر همکاری داوطلبانه همگان به صفت فردی‌شان.”

پس از اعلام پایان کار رسمی سمینار، جلسه بحث و گفتگوی آزاد شرکت‌کنندگان به مدت دو ساعت ادامه یافت که عمده نکات مطرح شده در این بحث، ناظر بر چگونگی برداشتن گام‌های مشترک و ادامه حرکت، بود. در خاتمه این جلسه از مسئولان برگزار کننده سمینار خواسته شد تا به همراه دیگر داوطلبان همکاری با این هیأت، مسئولیت ادامه فعالیت را تا نشستی که در چند ماه آینده تشکیل می‌شود، برعهده بگیرند. هرچند که برخی سخنرانی‌های ارائه شده در این سمینار، حاوی مطالبی کلی و تکراری بوده و تازگی و جذابیت چندانی نداشت، غالب شرکت‌کنندگان با علاقه مندی مباحث این گردهمایی را دنبال کرده و، بویژه، علاقه زیادی نسبت به تداوم این قبیل حرکات و فعالیت‌ها ابراز داشتند. مطالب ارائه شده در این سمینار، چنان که هیأت تدارک آن اعلام کرده است، گردآوری و منتشر خواهد شد.